

КОНЦЕПТ ПАРАДИГМИ ЗАСАДНИЧИХ ПОЛОЖЕНЬ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто концепт парадигми засадничих положень формування облікової політики торговельного підприємства. Доведено, що економічна активність є найбільш значимим індикатором, який відображає ділову репутацію торговельного підприємства у співробітництві зі стейкхолдерами, і комплексно характеризує всі бізнес-процеси, орієнтовані на забезпечення конкурентоспроможності і сталий розвиток через зростання прибутковості і вартості бізнесу. Для об'єктивності ідентифікації рівня економічної активності підприємства торгівлі визнано важливим формування відповідної системи обліково-аналітичного забезпечення управління, стрижневим елементом якої є облікова політика. На підставі контент-аналізу підходів до трактування сутності дефініції «облікова політика» та ієрархічності категорій цього терміну через призму інформаційних запитів користувачів облікової інформації запропоновано авторське визначення облікової політики як сукупності взаємопов'язаних альтернативних принципів, правил, методів, прийомів і процедур, які ініціюються та втілюються підприємством торгівлі на всіх етапах облікового процесу з метою забезпечення формування достовірної інформації у фінансовій звітності щодо визначення прогностичного потенціалу його економічної активності, підвищення вартості бізнесу та забезпечення сталого розвитку. Концепт інтеграції методологічних засад та цільової спрямованості ведення обліку, і підпорядкування їх визначеній меті управління, дозволить набути емерджентних властивостей обліково-аналітичній системі управління економічною активністю торговельного підприємства.

Ключові слова: підприємство торгівлі, економічна активність, управління, обліково-аналітичне забезпечення, облікова політика.

NATALIIA KASHCHENA

Kharkiv State University of Food Technology and Trade

THE CONCEPT OF THE PARADIGM OF THE BASIC PROVISIONS OF FORMATION ACCOUNTING POLICY OF A TRADE ENTERPRISE

The article considers the concept of the paradigm of the basic provisions of the formation of the accounting policy of a commercial enterprise.

It is proved that economic activity is the most significant indicator that reflects the business reputation of a trading company in cooperation with stakeholders. It is determined by the level of staff skills, condition, structure and efficiency of use of assets and capital of the enterprise and comprehensively characterizes all business processes aimed at ensuring competitiveness and sustainable development through increasing profitability and value of the business.

For the objectivity and reliability of the identification of the level of economic activity of the trade enterprise, it is considered important to form an appropriate information basis in the form of a system of accounting and analytical management. In accordance with the needs of adaptive management of economic activity of a commercial enterprise, it is determined that it is necessary to use scientifically sound methods of data collection, analysis, processing and transmission of all business processes. It is noted that the breadth of the range of formation and reflection in the reporting (financial, statistical, tax, management, etc.) of accounting and analytical information for decision-making on the potential of formation and development of economic activity is provided by the correctly chosen accounting policy.

Based on the content analysis of approaches to the interpretation of the essence of the definition of "accounting policy" and the hierarchy of categories of this term through the prism of information requests of users of accounting information, the author's definition of accounting policy as a set of interrelated alternative principles, rules, methods, techniques and procedures, embodied by the trade enterprise at all stages of the accounting process in order to ensure the formation of reliable information in the financial statements to determine the forecast potential of its economic activity, increase the value of business and ensure sustainable development. The integration of methodological principles and target orientation of accounting, and their subordination to the defined purpose of management, will allow to acquire emergent properties of the accounting and analytical system of management of economic activity of trade enterprises.

Key words: trade enterprise, economic activity, management, accounting and analytical support, accounting policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Економічна активність є найбільш значимим індикатором, який відображає ділову репутацію торговельного підприємства у співробітництві зі стейкхолдерами. Виступаючи комплексною характеристикою всіх бізнес-процесів, орієнтованих на забезпечення конкурентоспроможності і сталий розвиток через зростання прибутковості і вартості бізнесу, вона визначається рівнем кваліфікації персоналу, станом, структурою та ефективністю використання активів і капіталу підприємства. Для об'єктивності й достовірності ідентифікації рівня економічної активності підприємства торгівлі важливим є формування відповідного інформаційного підґрунтя. Його основою, без сумніву, є система бухгалтерського обліку. Наразі інформаційні потреби управлінського персоналу та інших осіб, зацікавлених у зростанні економічної активності торговельного підприємства, з огляду на рух і розвиток як у часі так і у просторі всіх його бізнес-процесів, визначають необхідність модернізації на засадах холізму системи і, відповідно, механізму формування і представлення облікової інформації. Розвиток парадигми сучасного бухгалтерського обліку за вектором її динамізації актуалізує дослідження проблемних аспектів методології формування облікової політики в контексті управління економічною активністю підприємств торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних положень бухгалтерського обліку і формування облікової політики підприємств, зокрема торговельних, здійснили такі вітчизняні і зарубіжні науковці як: Р. А. Алборов, Дж. Амолд, Т. В. Барановська, П. С. Безруких, Л. А. Бернстайн, І. А. Білобжецький, С. Л. Брю, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, М. Ф. Ван Бреда, Т.Т. Дуда, П. Є. Житний, А.С. Крутова, В.А. Кулик, І.В. Левицька, О.О. Нестеренко, Б. Нидлз, В.В. Новодворська, О.А. Нужна, Т.В. Попітіч, М. С. Пушкар, Т. В. Розіт, Я.В. Соколов, В. В. Сопко, Т.М. Сторожук, Н.Г. Фатюха, Е. С. Хендріксен, О.П. Хомин, О. М. Чабанюк, Л.З. Шнейдман, М.Т. Щирба, К.А. Ягмур, С.Р. Яцишин та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття.

Віддаючи належне вагомості результатів дослідження суті облікової політики як інструменту управління, її нормативного регулювання, порядку формування з метою обліку і оподаткування, документування та реалізації на підприємстві, слід визнати, що в контексті управління економічною активністю підприємств торгівлі проблема формування облікової політики залишається недостатньо дослідженою, а, отже, потребує подальшого опрацювання.

Формулювання цілей статті

Мета статті полягає у поглибленні методологічних засад та розробці практичних рекомендацій з формування облікової політики з урахуванням інформаційних потреб управління економічною активністю підприємств торгівлі.

Виклад основного матеріалу

Потреби адаптивного управління економічною активністю торговельного підприємства визначають необхідність використання в інформаційній управлінській системі науково-обґрунтованих методів збору, аналізу, обробки та передачі даних за всіма бізнес-процесами, які здатні забезпечити широту спектру формування обліково-аналітичної інформації для прийняття рішень щодо її розвитку. Продуцентом подібного роду інформації, априорі, є облікова система підприємства торгівлі. Саме вона за твердженням М.Х. Еванса [1] більш ніж на 70,0% забезпечує інформаційні потреби системи менеджменту. Відтак, для ефективності управління економічною активністю підприємств торгівлі облікова система має генерувати інформацію за всіма її аспектами (комерційна, фінансова, кадрова, ринкова, управлінська, інвестиційна, інноваційна тощо). З огляду на це для забезпечення можливості формування інформаційних масивів релевантних даних про економічну активність в обліковій системі торговельного підприємства важливим є якісне формування облікової політики щодо цього об'єкту.

С. Р. Яцишин, розглядаючи роль облікової політики підкреслює, що вона визначає ідеологію економіки підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає можливість оперативно реагувати на зміни, що відбуваються в процесі діяльності, ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і домогтися успіхів в конкурентній боротьбі [2, с. 171].

Проведений В.Д. Кубік [3] «аналіз сутності та ролі облікової політики як моделі системи обліку, контролю та економічного аналізу, а в широкому сенсі – всієї системи управління економікою підприємства – переконує в тому, що обидві ці системи (причому, перша є підсистемою другої) повинні розвиватися, орієнтуючись на цілі керуючої системи для досягнення необхідного стану об'єкта управління (підприємства). Це підкреслює необхідність здійснювати основний акцент при розробці облікової політики на чіткому встановленні стратегічних, поточних та оперативних цілей і завдань розвитку підприємства, а також на вивченні реальних характеристик та особливостей об'єкта управління (особливостей організаційної структури управління, структури виробництва, технологічного процесу, внутрішньовиробничих зв'язків і відносин) і використання отриманих знань для підвищення ефективності управління керованим об'єктом».

Проекція взаємодії систем управління і обліку та впливу на облікову політику керуючої підсистеми і об'єкту управління в площині забезпечення ефективності прийняття рішень в системі управління економічною активністю торговельного підприємства (СУЕАТП) представлена на рис. 1.

Облікова політика, як багатофункціональний інструмент реалізації методу бухгалтерського обліку на окремому підприємстві, по суті є однією з найбільш складних інформаційних моделей, орієнтованих на формування достовірної інформації для управління економічною активністю. Її формування визначається змінами властивостей та складу визначальних критеріїв економічної активності і впливами керуючої підсистеми. «Через інструмент коригувань відбувається розробка варіантів облікової політики та вибір найбільш оптимального з них, дозволяє підсилити цілеспрямованість управлінського процесу і підвищити ефективність управління економікою підприємства. Це дозволяє розглядати облікову політику в якості, з одного боку, прогностичної варіативної інформаційної моделі підприємства, яка є своєрідною передумовою, майбутньої проекцією діяльності підприємства (тобто, розглядати її в якості імітаційної облікової моделі) і, в той же час, з іншого боку, підходити до неї в якості динамічної моделі відображення реального стану і руху активів і пасивів діючого підприємства (тобто, розглядати її в якості адаптивної облікової моделі)» [3].

Облікова політика впливає на результати окремих господарських операцій, процесів і діяльності підприємства в цілому через способи ведення обліку й алгоритми формування показників звітності (фінансової, не фінансової, управлінської, статистичної, податкової тощо), що забезпечує задоволення

інформаційних запитів широкого кола користувачів. Тому під час формування облікової політики торговельного підприємства поряд із задоволенням інформаційних запитів системи управління орієнтовано має бути досягнення бажаних (з точки зору розвитку економічної активності) результатів господарювання, що підлягають розкриттю у звітності, й сприяння одержання для прийняття рішень у визначені терміни (чи зо потребою) корисної інформації зацікавленими користувачами (внутрішнім і зовнішнім).

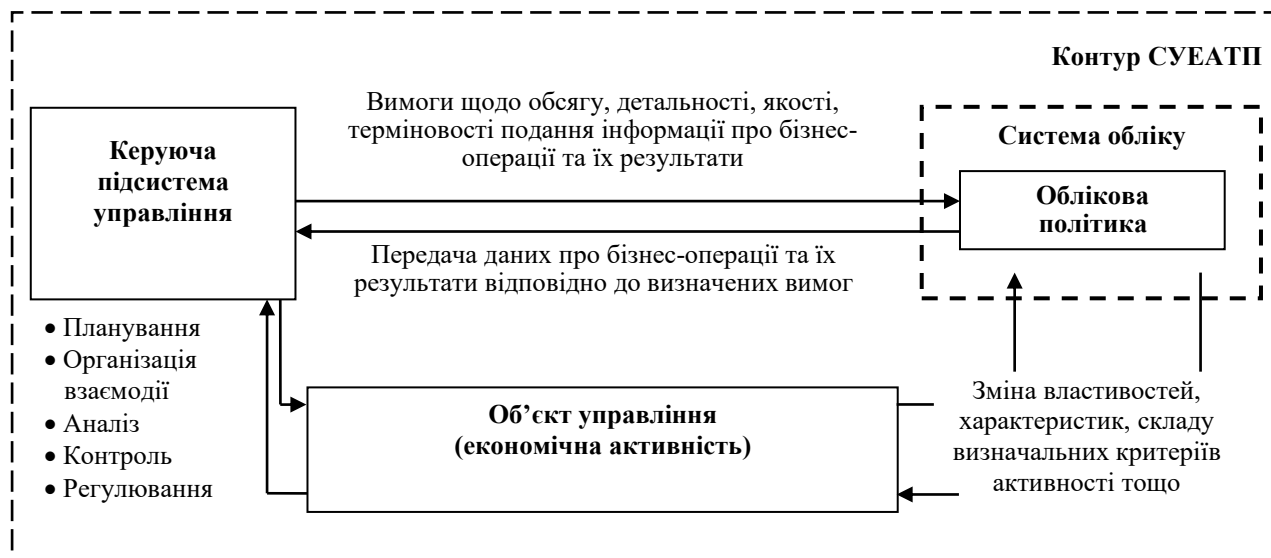

Рис. 1. Облікова політика як динамічна інформаційна складова в структурі моделі розвитку економічної активності торговельного підприємства (розроблено на підставі власних досліджень)

Ідентифікація інтересів користувачів облікової інформації в контексті ефективного управління економічною активністю торговельних підприємств, дозволила виявити можливості їх реалізації через механізм формування облікової політики (рис. 2).

Динамічність розвитку бізнес-моделей підприємств торгівлі і спектру інформаційних запитів користувачів облікової інформації визначає необхідність постійної адаптації облікового процесу до змін бізнес-середовища і, відповідно, потребує вирішення низки методологічних проблем щодо формування облікової політики з огляду на забезпечення якісної інформаційної підтримки управління економічною активністю. Дослідження теоретико-методичних положень та діючої практики формування і виконання облікової політики з позиції задоволеності інформаційних запитів системи управління економічною активністю торговельних підприємств дозволило виявити низку суттєвих проблем теоретичного, методологічного і практичного характеру в цій сфері. Серед них:

- неоднозначність трактування дефініції «облікова політика» у нормативно-правових актах і науковій літературі;
- відсутність єдиного нормативного акту, що регулює усебічні питання технології формування, змісту, архітектури та порядку змін облікової політики;
- формальний підхід керівництва підприємств до технології формування і виконання нормативних положень облікової політики;
- невпорядкованість питань організації обліку окремих об'єктів під час розробки наказу про облікову політику через брак чіткості його структури та змісту;
- невизначеність формату внутрішньої регламентації облікових процедур і технології процесу розробки облікової політики;
- вибір методів обліку виходячи з простоти їх застосування, а не економічної обґрунтованості, інформаційних потреб і стратегії розвитку підприємства;
- невідповідність фактичних методів ведення обліку обраній обліковій політиці через відсутність регламентації змін останньої;
- ігнорування висвітлення методичних аспектів управлінського обліку.

В якості основних передумов наявності більшості існуючих проблем слід визнати недосконалість законодавчого регулювання питання формування облікової політики суб'єктами торговельної діяльності, брак практичного досвіду роботи в умовах динамічних змін бізнес-моделі і бізнес-середовища торговельного підприємства, низький рівень менеджменту, неналежний рівень кваліфікації і зацікавленості працівників облікової служби.

З метою удосконалення методологічних засад формування облікової політики, орієнтованої на економічну активність і розвиток підприємства торгівлі, вважаємо за доцільне:

- обґрунтувати авторську точку зору щодо визначення облікової політики як стрижневого системоутворюючого елемента процесу досягнення бажаного рівня економічної активності і розвитку;
- ідентифікувати рівні реалізації облікової політики і визначити суб'єкти її формування;

- визначити мету і завдання облікової політики;
- розробити технологію формування облікової політики та рекомендації щодо внутрішньої регламентації структурування її елементів.

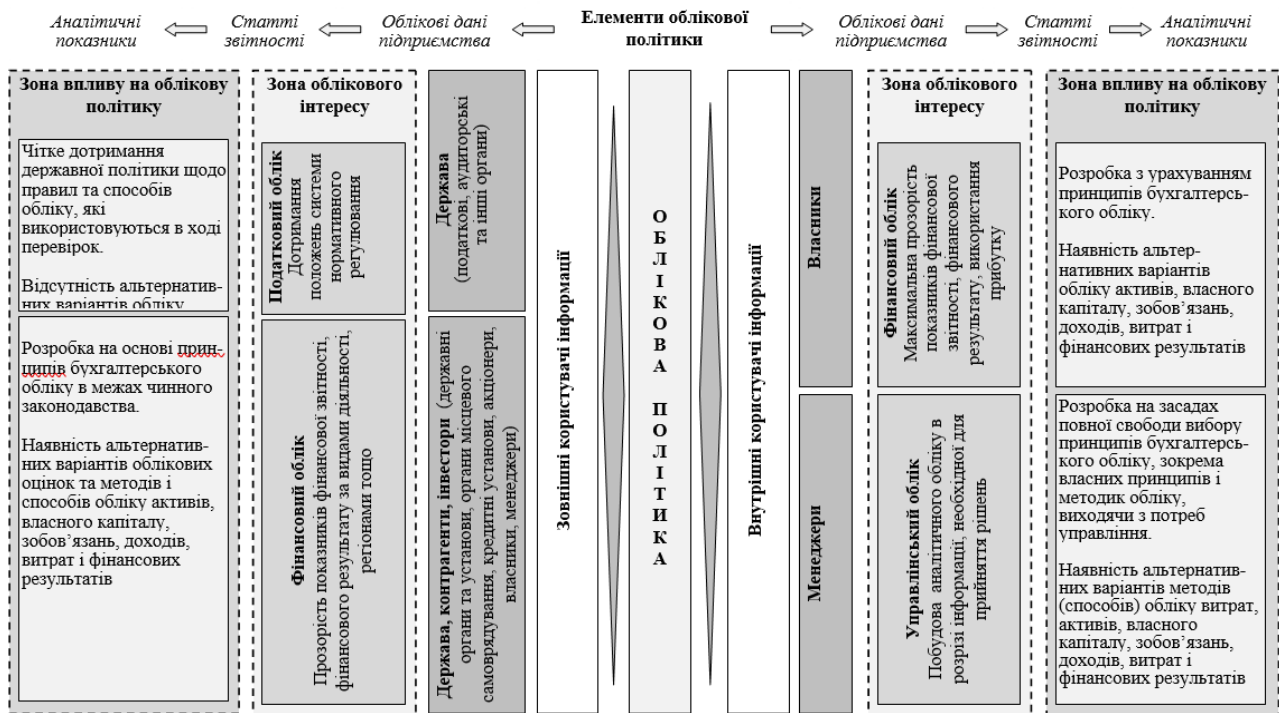

Рис. 2. Алгоритм формування облікової політики торговельного підприємства через призму інтеграції інформаційних запитів користувачів звітності (розроблено на підставі власних досліджень)

Міжнародні стандарти фінансового обліку оперують терміном «облікові політики» і визначають їх досить прозаїчно: «облікові політики – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності» [4]. Ця, на перший погляд, простота не відображає всю складність процесу покращання доречності та достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання, проте визначає важливість проголошення господарюючими суб'єктами базових принципів, методів і процедур обліку певних об'єктів, і засвідчує наявність пакету облікових політик кількість яких відповідає кількості об'єктів обліку, що мають бути відображені й фінансовій звітності, й інтеграція яких, у свою чергу, формує потенціал фінансової активності підприємства.

В Україні, як і в більшості інших країн, на законодавчому рівні облікову політику також визначають через сукупність принципів, методів, способів, правил, форм і процедур ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності із наголосом (в окремих країнах, зокрема у Казахстані, вимог дотримання законодавства країни щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, національних та міжнародних стандартів та типового плану рахунків бухгалтерського обліку, виходячи з потреб і особливостей діяльності суб'єкта господарювання (рис. 3).

На відміну від міжнародної практики в Україні облікова політика стосується всіх об'єктів обліку. Тому доволі часто в практичній діяльності підприємств торгівлі методичні питання організації обліку окремих об'єктів наводяться не в повному обсязі або зовсім ігноруються, що призводить до певних непорозумінь і не дозволяє повною мірою забезпечити якісне розкриття потенціалу формування економічної активності у бізнес-просторі.

Неоднозначність інтерпретації змісту терміну «облікова політика» підтверджується також дискусом з цього питання у науковій літературі. Так, серед досліджених нами літературних джерел:

переважна більшість науковців, а саме – Астахов В.П. [18], Бутинець Ф.Ф. і Малюга Н.М. [19], Кондакова Н.М. [20], Кулик В.А. [22], Кутер М.І. [23], Ніколаєва С.А. [24] і Коваль Л.В. [21] визначають облікову політику через сукупність способів ведення обліку чи вибір підприємством конкретних методик ведення обліку;

дещо нижча частка науковців, виразниками думок якої є Лаханова Н.О. [25], Ловінська Л.Г. [26], Лучик Г.М. [27] та Пантелійчук Л.Б. [28], що вважають визначальним для розуміння облікової політики та проголошення в наказі про неї сукупності принципів, методів та процедур з відображення у системі бухгалтерського обліку фактів господарської діяльності підприємств;

ще менша частка науковців (Алборов Р.А. [29], Машталяр Г. П. [30], Сук П. [31]), що визначають облікову політику через сукупність принципів і правил (варіантів) організації і технології реалізації способів (методу) бухгалтерського обліку;

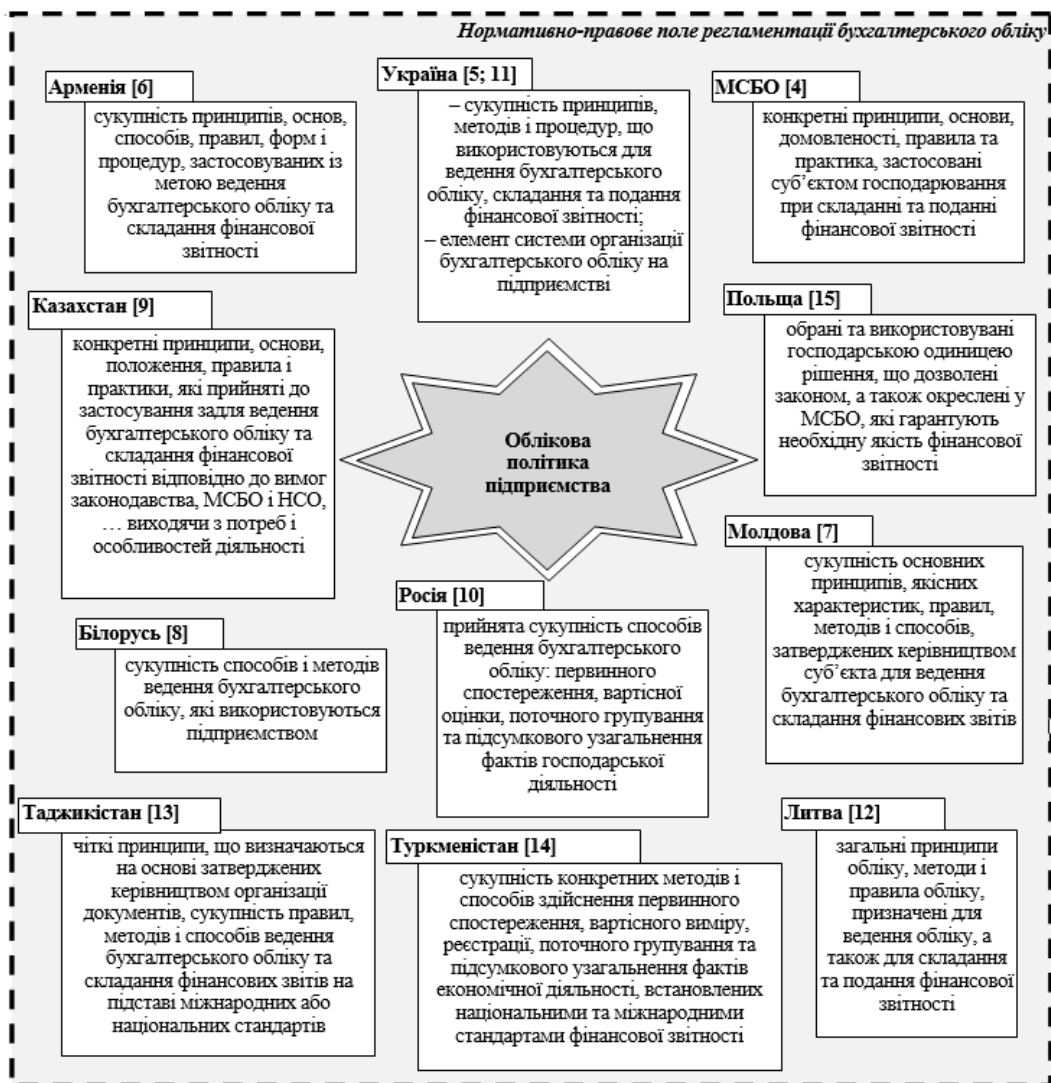

Рис. 3. Дефініція «облікова політика» у нормативно-правових актах України та інших держав (розроблено на підставі власних досліджень)

незначні частки складають науковці, які інтерпретують облікову політику як обрану підприємством методологію бухгалтерського обліку (Войтенко Т.В. [32], Петрук О.М. [33]), комплекс методичних прийомів, способів і процедур організації і ведення бухгалтерського обліку (Білоусова І.А. і Барановська Т.В. [34], Шнейдман Л.З. [35]), сукупність методів і способів організації та форм ведення бухгалтерського обліку (Кондраков Н.П. [36], Швець В.Г. [37]);

і, нарешті, поодинокі науковці визначають облікову політику як механізм управління обліком (Пушкар М.С., Щирба М.Т. [38]), інструмент перетворення інформації про господарські події в облікові показники (Житний П.Є. [40]), цілеспрямовану організаційно-управлінську діяльність, пов'язану з формуванням чіткого облікового порядку (чіткої організації бухгалтерського обліку) (В. А. Шпак [39]).

Наведені результати контент-аналізу підходів до трактування сутності дефініції «облікова політика» дозволяють стверджувати, що інтерпретація облікової політики лише через сукупність способів ведення обліку залишає поза увагою принципи і правила, що в обов'язковому порядку мають бути дотриманими під час виконання певних облікових дій, які спрямовані на збір, обробку та надання необхідної інформації користувачам фінансової звітності, і які, своєю чергою, передбачають застосування певних методів, прийомів і процедур обліку. Тому при визначенні облікової політики як доміанти облікової системи торговельного підприємства має бути врахована подібна ієрархічність категорій облікового процесу (табл. 1).

Ґрунтуючись на результатах контент-аналізу підходів до трактування сутності дефініції «облікова політика» та ієрархічності категорій цього терміну через призму інформаційних запитів користувачів облікової інформації запропоновано авторське визначення облікової політики як сукупності взаємопов'язаних альтернативних принципів, правил, методів, прийомів і процедур, які ініціюються та втілюються підприємством торгівлі на всіх етапах облікового процесу з метою забезпечення формування достовірної інформації у фінансовій звітності щодо визначення прогностичного потенціалу його економічної активності, підвищення вартості бізнесу та забезпечення сталого розвитку. На відміну від існуючих дане

трактування інтегрує методологічні засади та цільову спрямованість ведення обліку, і підпорядковує їх визначеній меті управління, надаючи тим самим емерджентних властивостей обліково-аналітичній системі управління економічною активністю підприємств торгівлі. Тому розробка облікової політики, як і будь-якої управлінської політики, «має здійснюватись із врахуванням очікуваного результату – емерджентності, яка забезпечить реалізацію обраних політик на очікуваний результат» [41].

Таблиця 1

Ієрархія категорій дефініції «облікова політика» (розвинуто на підставі [21])

Категорії	Характеристика категорій			
Принципи	<i>Вихідні положення, що визначають зміст, організаційні форми і методи ведення обліку</i>			
	Автономності, безперервної діяльності, періодичності, єдиного грошового вимірника, історичної собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повноти висвітлення, обачності, превалювання сутності над формою, постійності			
Правила	<i>Базуються на принципах і розкривають певні аспекти обліку при реалізації його методу</i>			
Метод	<i>Сукупність взаємопов'язаних способів ведення бухгалтерського обліку з метою формування звітності</i>			
	Хронологічне і систематичне спостереження	Вимірювання господарських засобів, процесів	Поточне групування	Підсумкове узагальнення
Прийоми	<i>Сукупність взаємопов'язаних дій, що забезпечують реалізацію способів ведення бухгалтерського обліку певних об'єктів</i>			
	Документування	Оцінка	Рахунки	Баланс
	Інвентаризація	Калькулювання	Подвійний запис	Фінансова звітність
Процедури	<i>Офіційно встановлений чи узвичаєний порядок виконання певних операцій, орієнтованих на реалізацію прийомів обліку</i>			
	Збір, пошук, реєстрація, перевірка інформації	Вимірювання, розрахунків	оцінка, класифікація, обробка, часткове узагальнення	Повне узагальнення, зберігання інформації

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Дослідження концепту парадигми засадничих принципів формування облікової політики довело, що інформаційною системою підтримки прийняття рішень в системі управління економічною активністю торговельного підприємства є обліково-аналітична система. Драйвером генерування інформації цією системою виступає облікова політика. Облікову політику визначено через призму задоволення інформаційних запитів користувачів та відображення у фінансовій звітності достовірної інформації щодо потенціалу економічної активності підприємства як сукупність взаємопов'язаних альтернативних принципів, правил, методів, прийомів і процедур, які ініціюються та втілюються підприємством торгівлі на всіх етапах облікового процесу, і тим самим забезпечують цінність, своєчасність, достовірність та об'єктивність інформації, що формується обліковою системою. Теоретичним підґрунтям формування облікової політики визначено концепцію сучасної системи обліку, за якої загальні правила побудови бухгалтерського обліку встановлюються централізовано та конкретизуються залежно від сфери та умов діяльності, обраної системи управління, кваліфікації персоналу, технічного процесу, тощо. Перспектива подальших досліджень полягає у формалізації облікової політики для потреб управління економічною активністю торговельного підприємства.

Література

1. Evans M. H. Discussion Board Articles – Value Based Management. Creating Value through Excellence in Financial Management. URL: http://exinfm.com/pdf/files/value_based_mgmt_articles.pdf
2. Яцишин С. Р., Хаблюк О. А. Облікова політика: теоретичні аспекти формування. Інтеграційний вибір України; історія, сучасність, перспективи: збірник матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю. Вінниця, 10 квітня 2012 р., Т. II. Тернопіль: Крок, 2012. С. 171–175
3. Кубік В.Д. Побудова ефективної моделі облікової політики підприємства - запорука ефективного управління і стратегічного розвитку. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/1.pdf>
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_020.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України. Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.
6. О бухгалтерском учете: Закон Республики Армения от 26.12.2002 г. URL: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1344&lang=rus>.
7. О бухгалтерском учете: Закон Республики Молдова от 27.04.2007 № 113. URL: <http://www.buhgalteria.ru/modules/helppbu/?id=28>.
8. О бухгалтерском учете и отчетности: Закон Республики Беларусь от 18.10.1994 г. № 3321-XII. URL: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=V19403321&p2={NRPA}>.
9. О бухгалтерском учете и финансовой отчетности: Закон Республики Казахстан от 28.02.2007 г. № 234-III. URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30092011.
10. Учетная политика организации. Положение по бухгалтерскому учету (ПБУ 1/2008) Російської Федерації. URL: <http://www.buhgalteria.m/modules/helppbu/?id=28>.

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
12. О бухгалтерском учете. Закон Литовской Республики от 6 ноября 2001 г. № IX-574. URL: www.ljs.lt/galary/_ljs//istatymine_baze/lr.../buhalterskij_ucet_ru.doc.
13. О бухгалтерском учете и финансовой отчетности. Закон Республики Таджикистан от 02.03.2011 г. № 350. http://www.mmk.tj/ru/library/o_buhalterskom_ucete_i_finansovoi_otchetnosti.doc.
14. О бухгалтерском учете и финансовой отчетности. Закон Республики Туркменистан от 27.11.2010 г. № 155 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.minfin.gov.tm/downloads/buh/rus/kanunbuhr.zip>
15. O rachunkowości. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. Dz.U. 11. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości, wartości szacunkowych, poprawianie błędów, zdarzenia następujące po dniu bilansowym – ujęcie i prezentacja. Krajowy Standard Rachunkowości Nr 7. Załącznik do uchwały №10/2015 Komitetu Standardyw Rachunkowości z dnia 15 grudnia 2015 r.
16. Нестеренко О. О. Удосконалення облікової політики для цілей складання інтегрованої звітності в інформаційній системі підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 972-979.
17. Крутова А. С., Нестеренко О. О. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Харків : ХДУХТ, 2008. Вип. 1 (7). С. 23-30.
18. Астахов В. П. Теория бухгалтерского учета. М. : Контур, 1998. 352 с.
19. Бухгалтерський облік в торгівлі ; за ред. проф. Бутинця Ф. Ф. та доц. Малюги Н. М. Житомир : ПП. «Рута», 2002. 576 с.
20. Кондакова Н. М. Учетная политика в условиях гармонизации и стандартизации бухгалтерского учета. Вісник ЖДТУ. №3 (25), 2003. С. 94–101.
21. Коваль Л. В. Облікова політика в управлінні підприємством. Ефективна економіка. 2019. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/44.pdf
22. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку : монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с.
23. Кутер М. И. Теория бухгалтерского учета ; 2-е изд., перераб, и доп. М. : Финансы и статистика, 2002. 640 с.
24. Николаева С. А. Учетная политика организации... Система ведения учета или документ? Бухгалтерское приложение к газете «Экономика и жизнь». 2000. №50. С. 43-48.
25. Лаханова Н.О. Облікова політика як інструмент управління економічною безпекою компанії. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2467/1/.pdf>
26. Ловінська Л. Г. Облікова політика – інструмент організації бухгалтерського обліку. Наукові праці НДФІ. 2005. №4 (33). С. 195–205.
27. Лучик Г. М. Облікова політика як інструмент формування обліково-аналітичної інформації в управлінні. Ефективна економіка. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>
28. Пантелійчук Л. Облікова політика підприємства. Праця і зарплата. 2012. № 3. С. 18-23.
29. Алборов Р. А. Основы теории бухгалтерского учета. М. : Дело и сервис, 2002. 288 с.
30. Машталяр Г. П. Облікова політика в системі управління підприємством. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2013. Вип. 2. С. 297-300.
31. Сук П. Облікова політика підприємства. Бухгалтерія в сільському господарстві. 2005. № 1. С. 2-4.
32. Войтенко Т.В. Облікова політика. Податки і бухгалтерський облік. 2010. № 1. С. 16-22.
33. Петрук О. М. Облікова політика підприємства як елемент регламентації бухгалтерського обліку. Магістеріум. 2004. Вип. 14: Економічні студії. С. 14-17.
34. Білоусова І. А., Барановська Т. В. Облікова політика в Україні : теоретичні засади формування та практика застосування. Житомир, ЖДТУ, 2003. 512 с.
35. Шнейдман Л. З. Учетная политика предприятия: формирование и реализация. Бухгалтерский учет. 1995. №1. С. 52–57.
36. Кондраков Н. П. Бухгалтерский учет. М. : ИНФРА-М, 1996. 560 с.
37. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. К. : Знання-прес, 2003. 444 с.
38. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2010. 260 с.
39. Шпак В. А. Облікова політика – складова організації бухгалтерського обліку. Вісник Хмельницького національного університету. 2009. № 6, Т. 1. С. 203-205.
40. Житний П. Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація : монографія. Луганськ, СНУ ім. В. Даля, 2007. 352 с.
41. Чумак О. В., Нагорна І. В. Емерджентність економічної та облікової політики в управлінні фінансовою стійкістю підприємства. Економічний простір: Збірник наукових праць. Дніпро: ПДАБА, 2018. № 140. С. 145-156.

References

1. Evans M. H. Discussion Board Articles – Value Based Management. Creating Value through Excellence in Financial Management. URL: http://exinfm.com/pdf/files/value_based_mgmt_articles.pdf

2. Yatsyshyn S. R., Khabliuk O. A. *Oblikova polityka: teoretychni aspekty formuvannia. Intehratsiinyi vybir Ukrainy; istoriia, suchasnist, perspektyvy: zbirnyk materialiv Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. z mizhnarodnoiu uchastiu. Vinnytsia, 10 kvitnia 2012 r., T. II.* Ternopil: Krok, 2012. S. 171–175
3. Kubik V.D. *Pobudova efektyvnoi modeli oblikovoi polityky pidpriemstva - zaporka efektyvnoho upravlinnia i stratehichnoho rozvytku.* URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/1.pdf>
4. *Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 8 «Oblikovi polityky, zminy v oblikovykh otsinkakh ta pomylky».* URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_020.
5. *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva ta vnesennia zmin do deiakyykh nakaziv Ministerstva finansiv Ukrainy. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 r. № 635.* URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293536.
6. *O bukhhalterskom uchete: Zakon Respublyky Armeniya ot 26.12.2002 h.* URL: <http://www.parliamept.am/legislation.php?sel=show&ID=1344&lang=rus>.
7. *O bukhhalterskom uchete: Zakon Respublyky Moldova ot 27.04.2007 № 113.* URL: <http://www.buhgalteria.ru/modules/helppbu/?id=28>.
8. *O bukhhalterskom uchete y otchetnosti: Zakon Respublyky Belarus ot 18.10.1994 h. № 3321-XII.* URL: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=V19403321&p2={NRPA}>.
9. *O bukhhalterskom uchete y fynansovoi otchetnosti: Zakon Respublyky Kazakhstan ot 28.02.2007 h. № 234-III.* URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30092011.
10. *Uchetnaia polytyka orhanyzatsyy. Polozhenye po bukhhalterskomu uchetu (PBU 1/2008) Rosiiskoi Federatsii.* URL: <http://www.buhgalteria.m/modules/helppbu/?id=28>.
11. *Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999r. № 996-XIV (zi zminamy ta dopovnenniamy).* URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
12. *O bukhhalterskom uchete. Zakon Lytovskoi Respublyky ot 6 noiabria 2001 h. № IX-574.* URL: www.ljs.lt/galary/_ljs/istatymine_baze/lr.../buhalterskij_ucet_ru.doc.
13. *O bukhhalterskom uchete y fynansovoi otchetnosti. Zakon Respublyky Tadzhykystan ot 02.03.2011 h. № 350.* URL: http://www.mmk.tj/ru/library/o_buhalterskom_uchete_i_fynansovoi_otchetnosti.doc.
14. *O bukhhalterskom uchete y fynansovoi otchetnosti. Zakon Respublyky Turkmenystan ot 27.11.2010 h. № 155 [Электронный ресурс]. – Rezhym dostupa: <http://www.minfin.gov.tm/downloads/buh/rus/kanunbuhr.zip>*
15. *O rachunkovosti. Ustava z dnia 29 wrzesnia 1994 r. Dz.U. 11. Zmiany zasad (polityki) rachunkowosci, wartosci szacunkowych, poprawianie bleduw, zdarzenia nastepujace po dniu bilansowym – ujecie i prezentacja. Krajowy Standard Rachunkowosci Nr 7. Załącznik do uchwały №10/2015 Komitetu Standarduw Rachunkowosci z dnia 15 grudnia 2015 r.*
16. *Nesterenko O. O. Udoskonalennia oblikovoi polityky dla tsilei skladannia intehrovanoi zvitnosti v informatsiini systemi pidpriemstva. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. 2018. Vyp. 22. S. 972-979.*
17. *Krutova A. S., Nesterenko O. O. Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh. Kharkiv : KhDUKhT, 2008. Vyp. 1 (7). S. 23-30.*
18. *Astakhov V. P. Teoriya bukhhalterskoho ucheta. M. : Kontur, 1998. 352 s.*
19. *Bukhhalterskyi oblik v torhivli ; za red. prof. Butyntsia F. F. ta dots. Maliuhy N. M. Zhytomyr : PP. «Ruta», 2002. 576 s.*
20. *Kondakova N. M. Uchetnaia polytyka v usloviakh harmonyzatsyy y standartyzatsyy bukhhalterskoho ucheta. Visnyk ZhDTU. №3 (25), 2003. S. 94–101.*
21. *Koval L. V. Oblikova polityka v upravlinni pidpriemstvom. Efektyvna ekonomika. 2019. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/44.pdf*
22. *Kulyk V.A. Oblikova polityka pidpriemstva: nabutyi dosvid ta perspektyvy rozvytku : monohrafiia. Poltava: RVV PUET, 2014. 373 s.*
23. *Kuter M. Y. Teoriya bukhhalterskoho ucheta ; 2-e yzd., pererab, y dop. M. : Fynansy y statystyka, 2002. 640 s.*
24. *Nykolaeva S. A. Uchetnaia polytyka orhanyzatsyy... Systema vedeniya ucheta yly dokument? Bukhhalterskoe prylozhenye k hazete «Ekonomika y zhyzn». 2000. №50. S. 43-48.*
25. *Lakhanova N.O. Oblikova polityka yak instrument upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu kompanii. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/24671/.pdf>*
26. *Lovinska L. H. Oblikova polityka – instrument orhanizatsii bukhhalterskoho obliku. Naukovi pratsi NDFI. 2005. №4 (33). S. 195–205.*
27. *Luchyk H. M. Oblikova polityka yak instrument formuvannia oblikovo-analitychnoi informatsii v upravlinni. Efektyvna ekonomika. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>*
28. *Panteliichuk L. Oblikova polityka pidpriemstva. Pratsia i zarplata. 2012. № 3. S. 18-23.*
29. *Alborov R. A. Osnovy teoryi bukhhalterskoho ucheta. M. : Delo y servys, 2002. 288 s.*
30. *Mashtaliar H. P. Oblikova polityka v systemi upravlinnia pidpriemstvom. Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu. Ekonomichni nauky. 2013. Vyp. 2. S. 297-300.*
31. *Suk P. Oblikova polityka pidpriemstva. Bukhhalteriia v silskomu hospodarstvi. 2005. № 1. S. 2-4.*
32. *Voitenko T.V. Oblikova polityka. Podatky i bukhhalterskyi oblik. 2010. № 1. S. 16-22.*
33. *Petrak O. M. Oblikova polityka pidpriemstva yak element rehlamentatsii bukhhalterskoho obliku. Mahisterium. 2004. Vyp. 14: Ekonomichni studii. S. 14-17.*
34. *Bilousova I. A., Baranovska T. V. Oblikova polityka v Ukraini : teoretychni zasady formuvannia ta praktyka zastosuvannia. Zhytomyr, ZhDTU, 2003. 512 s.*
35. *Shneidman L. Z. Uchetnaia polytyka predpriyatya: formyrovanye y realizatsiya. Bukhhalterskyi uch. 1995. №1. S. 52–57.*
36. *Kondrakov N. P. Bukhhalterskyi uch. M. : YNFRA-M, 1996. 560 s.*
37. *Shvets V. H. Teoriia bukhhalterskoho obliku : navch. posib. K. : Znannia-pres, 2003. 444 s.*
38. *Pushkar M.S., Shchyrba M.T. Teoriia i praktyka formuvannia oblikovoi polityky : monohrafiia. Ternopil : Kart-blansh, 2010. 260 s.*
39. *Shpak V. A. Oblikova polityka – skladova orhanizatsii bukhhalterskoho obliku. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. 2009. № 6, T. 1. S. 203-205.*
40. *Zhytnyi P. Ye. Oblikova polityka v umovakh rozvytku finansovo-promyslovykh system: metodolohiia ta orhanizatsiia : monohrafiia. Luhansk, SNU im. V. Dalia, 2007. 352 s.*
41. *Chumak O. V., Nahorna I. V. Emerdzhentnist ekonomichnoi ta oblikovoi polityky v upravlinni finansovoiu stiikistiu pidpriemstva. Ekonomichniy prostir: Zbirnyk naukovykh prats. Dnipro: PDABA, 2018. № 140. S. 145-156.*

Надійшла / Paper received : 07.07.2020
Надрукована / Paper Printed : 28.09.2020